1

Sträckräkningar vid Falsterbo hösten 1992 med en sammanfattning av långsiktiga förändringar i sträckets numerär under tjugo år

Visible bird migration at Falsterbo in autumn 1992 with a summary of longterm changes in numbers of migrating birds during twenty years

Gunnar Roos

Alla fågelskådare, som om hösten besöker Falsterbo, har sett Gunnar Roos på post vid sitt minimala vindskydd ute på Nabben. Där har han stått varje höst sedan 1973 och bokfört det synliga sträcket, varpå han skickat in sina rapporter till Naturvårdsverket och skrivit ihop sina översikter för Anser. Här nedan följer rapporten för 1992 samt en översikt av förändringarna under två decennier. Bivråk, ormvråk, sånglärka, ladusvala, sädesärla och stare minskar kraftigt. Glada, brun kärrhök, pilgrimsfalk samt en del andfåglar ökar markant.

De standardiserade sträckräkningarna vid Falsterbo fortsatte hösten 1992, nu för tjugonde året i obruten följd. Räkningarna påbörjades alltså hösten 1973 (Roos 1974), och arbetet ingår sedan 1978 i den av Naturvårdsverket finansierade, nationella miljöövervakningen (Bernes 1990). Syftet med projektet är främst att via de årliga sträcksummorna spåra pågående populationsförändringar och dokumentera långsiktiga trender hos olika fågelarter. Som biprodukt erhålles dessutom ett mycket omfattande material över olika fågelarters uppträdande under flyttningen, exempelvis rörande sträckets tidsmässiga förlopp och dess beroende av väderleken.

Liksom tidigare höstar bedrevs räkningarna under 1992 under en sammanhängande period av 102 dagar, mellan den 11 augusti och den 20 november. Observationerna utfördes härvid alltid från en fast punkt (Nabben), där en ensam observatör dagligen tjänstgjorde från gryningen, ca en halv timme före solens uppgång, till kl 1400, oberoende av väder och sträckintensitet. Även vid storm, regn eller dimma fanns alltså observatören på plats, och även vid pågående, intensivt sträck avbröts bevakningen exakt kl 1400.

Den sammanlagda observationstiden uppgick under 1992 till 856 timmar med följande månadsfördelning: augusti 204, september 268, oktober 245, november 139 timmar. Observatör var författaren, under fyra dagar avlöst av Håkan Lindskog (den 29 och 30 augusti, den 20 september, den 25 oktober).

Årets räkningar redovisas i denna rapport i ett par översiktliga tabeller och diagram av samma typ som i tidigare årsöversikter (senast Roos 1994). Efter en kort, allmän karakteristik av höstens sträck tas en aspekt på det nu tjugoåriga, samlade materialet upp till särskild behandling, nämligen frågan om långsiktiga förändringar (trender) i sträckets numerär.

ANSER 35 (1996): 163-188 163

I den löpande texten har dags- och årssummor vanligen avrundats till jämna tio-, hundra- eller tusental. Mediandatum (Md) betecknar den dag, då hälften av höstens samtliga individer av en viss art passerat. Alla tidsangivelser avser svensk normaltid, dvs UTC + en timme. Väderdata, slutligen, har hämtats från SMHI:s station i Falsterbo samt från institutets månadspublikation "Väder och vatten", i några fall med uppgifter från observatörens fältanteckningar som komplement.

Väder

Liksom de närmast föregående vintrarna var vintern 1991/92 ovanligt mild och snöfattig i Västeuropa. Inte minst gäller detta Sverige, där december-februari utmärktes av stora temperaturöverskott (månadsmedeltemperaturen 2-6° över normalvärdena) samt barmark långt upp i Svealand under i stort sett hela vintern. Också mars var mildare, april däremot något kallare och nederbördsrikare är normalt (kraftigt snöfall i delar av Götaland i mitten av månaden).

I större delen av landet och särskilt i Sydsverige utmärktes sommaren 1992 av värme, sol och torka. Från mitten av maj till början av juli bestämdes vädret av ett stabilt högtryck över Skandinavien, vilket resulterade i stora tempe-

raturöverskott och extrem torka under en period om nära två månader. Så låg exempelvis medeltemperaturen 2-4° över normalvärdena i Falsterbo under var och en av månaderna maj, juni och juli. Och mellan den 13 maj och den 10 juli rapporterade Falsterbo liksom flera andra väderstationer i södra Sverige ingen som helst nederbörd.

Medan medeltemperaturerna under större delen av hösten höll sig någorlunda i närheten av respektive månads normalvärde, avvek oktober på ett exceptionellt sätt genom sin mycket kalla väderlek. Mycket betydande temperaturunderskott (från 2-3° i södra till 6-8° i norra Sverige) noterades sålunda under denna månad i hela nordvästra Europa, där genomsnittstemperaturen på många håll var den lägsta som uppmätts under 1900-talet. Nederbördsrika höstmånader var augusti och november (i Falsterbo i båda fallen ca 165 % av normalvärdet), relativt torra däremot september och oktober (i Falsterbo 50 % respektive 80 % av normalvärdet).

Som vanligt utmärktes hösten vid Falsterbo av en hög frekvens västvindar, dock med undantag för senare delen av september och första veckan i oktober (Tab 1). Under denna tid resulterade sålunda ett högtryck över Skandinavien i övervägande ostliga vindar över

Tabell 1. Vindförhållanden vid Falsterbo hösten 1992, den 11 augusti - 20 november. För varje tiodagarsperiod anges totala antalet dagar med respektive vindriktning (kl 0700).

Number of days with various wind directions at Falsterbo in autumn 1992, 11 August - 20 November (0700 hrs).

	N-NNE	NE-ENE	E-ESE	SE-SSE	s-ssw	SW-WSW	W-WNW	NW-NNW	Lugnt
Aug II	_	_	1	_	2	3	3	1	_
111	-	-	1	1	3	4	1	-	1
Sep I	_	1	-	_	_	3	3	2	1
11	_	_	5	1	_	_	3	1	_
Ш	1	2	3	2	2	_	_	_	-
Oct I	1	4	1	_	_	_	2	_	2
II.	1		_	_	2	3	2	1	1
III	2	_	1	2	1	2	1	2	_
Nov I	1	_	_	_	3	3	3	_	_
II	1	2	-	_	2	3	2	-	-
Summa	7	9	12	6	15	21	20	7	5
x 1973-92	2 6	8	11	10	15	18	25	7	2

Sydsverige, exempelvis NE-SE vid Falsterbo under 17 av 20 morgnar mellan den 18 september och den 7 oktober. Under en del av denna tid var vädret dessutom mycket disigt med mindre än 5 km sikt under de sju morgnarna den 22-28 september.

Allmän karakteristik av höstens sträck

Vad gäller det totala antalet fågelindivider blev 1992 ett magert år på Nabben med endast ca 1,2 miljoner noterade utsträckare (jfr 1973-91: ca 1,0 - 3,5, x = 1,6 miljoner). Framför allt var antalet bo/bergfinkar synnerligen ringa (195 000 = 16 %), och för första gången under hela tjugoårsperioden toppas artlistan ej av detta artpar (jfr 1973-91: 0,25 - 2,50, $\bar{x} = 0,8$

miljoner). En viktig orsak till denna låga siffra var sannolikt den höga frekvensen ostvindar under finkarnas kulminationsperiod i slutet av september och början av oktober (se Roos 1965 och Alerstam 1982 beträffande finksträckets väderberoende vid Falsterbo).

Vanligaste arter under 1992 var i övrigt ringduva (316 000 = 26 %), stare (210 000 = 17 %), ejder (140 000 = 11,5 %), gulärla (55 000 = 4,5 %), tornsvala (41 000 = 3,5 %) och kaja (38 000 = 3 %). Av dessa uppträdde ringduvan, ejdern och tornsvalan talrikare än någonsin tidigare i Falsterbo, och staren hade sin bästa höst sedan senare hälften av 1970-talet.

Går vi utanför gruppen av kvantitativt dominerande arter, noterades rekordhöga siffror för knölsvan, mindre sångsvan, grågås, trana,

Tabell 2. Exceptionellt låga (lägsta eller näst lägsta 1973-92) respektive exceptionellt höga (högsta eller näst högsta 1973-92) årssummor vid Falsterbo hösten 1992 (se också Tab 4).

Exceptionally low (lowest or second lowest 1973-92) and exceptionally high (highest or second highest 1973-92) annual totals at Falsterbo in autumn 1992 (see also Table 4)

	1992			1973-91	
			Min	Max	- x
Låga årssummor Low annual totals	3		-		
Blå kärrhök Circus cyaneus	65	77	(1973)	221 (1977)	130
Enkelbeckasin Gallinago gallinago	195	141	(1986)	613 (1974)	325
Skrattmås Larus ridibundus	2579	4077	(1990)	11159 (1980)	7351
Sädesärla Motacilla alba	668	787	(1984)	3082 (1976)	1551
Björktrast Turdus pilaris	0	4	(1989)	37 538 (1975)	9641
Kråka Corvus corone cornix	1799	1673	(1991)	14 685 (1976)	6041
Bo/Bergfink Fringillasp	195 908	251 499	(1979)	2 457 351 (1975)	807 126
Grönsiska Carduelis spinus	7318	6791	(1976)	67 960 (1988)	25 716
Höga årssummor High annual totals	:				
Knölsvan Cygnus olor	902	134	(1979)	873 (1978)	523
Mindre sångsvan C. columbianus	324	0	(1973)	229 (1991)	83
Gragas Anseranser	2085	21	(1973)	1855 (1991)	473
Vitkindadgås Branta leucopsis	8613	62	(1973)	8882 (1989)	2471
Ejder Somateria mollissima	140 161	31 321	(1973)	116 305 (1982)	83 814
Glada Milvus milvus	326	19	(1973)	375 (1991)	111
Duvhök Accipiter gentilis	41	2	(1976)	63 (1991)	17
Trana Grus grus	702	0	(1983)	252 (1989)	69
Kärrsnäppa Calidrisalpina	8908	984	(1976)	8638 (1975)	3744
Dvärgmås Larus minutus	656	28	(1973)	595 (1981)	151
Ringduva Columba palumbus	316 097		(1985)	313 082 (1990)	201 301
Tornseglare Apus apus	41 410	405	(1976)	23 351 (1982)	6757

kärrsnäppa och dvärgmås, utomordentligt låga däremot för skrattmås, sädesärla, björktrast, kråka och grönsiska (Tab 2). Nämnas skall också den nästan totala frånvaron av invasionsarter under 1992 (blåmes 300, korsnäbb 50, gråsiska 17, stjärtmes 13, nötkråka 7).

En lång rad rariteter, eller åtminstone i sträcklistorna sällan förekommande arter, sågs denna höst lämna landet via Nabben: svart stork den 30 augusti, fjällgås den 8 november, alförrädare och praktejder (3) den 24 oktober, fjällpipare den 23 augusti, fjällabb den 23 september, bredstjärtad labb den 7 november, alkekung den 15 oktober samt den 3 och 13 (2) november, större piplärka den 2 oktober, pungmes (2) och rosenfink den 30 augusti samt kornsparv den 27 oktober. Då ej annat anges avser iakttagelserna en ensam individ.

Uppemot hälften (550 000 = 46 %) av höstens samtliga fåglar antecknades de två sista veckorna i oktober. Särskilt livligt var sträcket då under de två dagarna den 24 och 25 oktober, och nedan lämnas en kort karakteristik av dessa dagar.

- Den 24 oktober. Totalt 72 000 fåglar, varav ejder 40 000, stare 23 500, bläsand 850, vitkindad gås 600, småskrake 500 och dvärgmås 430 (ca 94 % ad). Väder: på morgonen SSE 7 m/s och mot förmiddagen lugnt, mulet och regn samt 7-15 km sikt. Ejdrarna uppträdde denna dag tämligen väl utspridda över hela observationstiden, dock med en viss kulmination under eftermiddagen (ca 8000 kl 13-14), och flockarna var ofta stora med ett genomsnitt på ca 150 individer (n = 270 flockar). Stora var också dvärgmåsens flockar, som i medeltal innehöll uppemot 30 individer (n = 15, största flockar: 35 + 40 + 53 + 63 + 120), och hos denna art inföll en markant kulmination mellan kl 1230 och 1330 (halvtimmessummor: 218 + 97). Nämnas bör kanske också ett par rariteter som ingick i ejderströmmen, nämligen åtta snatteränder samt de ovan omtalade tre praktejdrarna (alla hanar) och en alförrädare (hane i flock med ca 200 ejdrar kl 1359).
- Den 25 oktober. Totalt 120 000 fåglar med följande sex särskilt nämnvärda arter: ringduva 44 000, stare 43 500, ejder 16 500, kaja 5800, råka 1880, mindre sångsvan 200. Väder: WNW 3 m/s, nästan mulet och god sikt (20-30 km). Medan staren uppvisade en utpräglad morgontopp kl 0700-0900 (halvtimmessummor: 20 700 + 6000 + 7200 + 4500), kulminerade ringduvan ca en timme senare kl 0800-1000 (halvtimmessummor: 11800 + 3900 + 8200 + 8400). Båda arterna uppträdde i ovanligt stora förband med en genomsnittlig flockstorlek på ca 315 hos ringduva (n = 140 flockar) och 255 hos stare (n = 170 flockar). Uppräknas skall också de för Falsterbo ovanligt stora och talrika flockarna av mindre sångsvan denna dag: 80 + 35 + 25 + 17 + 4 + 10 + 12 + 20individer.

Vad gäller enskildheter i olika arters uppträdande hänvisas i övrigt till de fylliga sammanställningarna i Appendix (tiodagars- och

Dvärgmåsarna var talrika den 24 oktober. Foto: Jens B Bruun

totalsummor för samtliga 152 under hösten noterade arter) samt Tab 3 (högsta dagssummor för 40 valda arter) och Tab 4 (årsindex 1973-92 för 64 valda arter). Samtliga dessa sammanställningar kan direkt jämföras med motsvarande tabeller i tidigare årsrapporter.

Tabell 3. Antalet registrerade fåglar under de tre bästa sträckdagarna vid Falsterbo (Nabben) hösten 1992, valda arter.

Number of birds counted on the three peak days at Falsterbo (Nabben) in autumn 1992, selected species.

	Antal f	fågl	lar, d	atum						Summer av år:		
	Number	<i>૦</i> ફ	birds	, date						Summer		
	1	1		2	!		3	3		1 +	2 +	3
I. sångsvan <i>Cygnus columb</i> .	203					0ct		_	Nov	63	72	78
rågås Anser anser	219					Sep			Sep	11	19	27
itkindad gås Branta Leucop.	4200			1380		Sep			Oct Sep	49 37	65 60	72 70
rutgås B. bernicla Iäsand Anas penelope			Sep Sep			Oct			Sep		47	55
ider Somateria mollissima	40200	24	0ct	16500	25	0ct	8600	3	0ct	29	40	47
iöorre Melanitta niara	745	1	Sep	575	21	Aug	225	3	Sep	34		70
ivråk Pernis apivorus	1260					Sep			Aug		43	53
lada Milvus milvus	57 66	18	Sep			Sep			0ct	17		42
run kärrhök Circus aerugin.	66	19	Aug	54	29	Aug	19	20	Aug	28	50	58
parvhök Accipiter nisus	690	11	Sep	561	13	Sep	404	29	Aug	11	20	26
rmvråk Buteo buteo	2420					0ct			Sep	37	46	53
jällvråk B. lagopus		_	0ct			Sep			Sep	14	26	36
iskgjuse Pandion haliaetus			Aug	11	30	Aug	11	4	Sep	13	23	34
ornfalk Falco tinnunculus			Sep			Aug	13	21	Sep	17	27	35
rana Grus grus	590					Sep			Sep	84	97	99
ärrsnäppa Calidris alpina	3370		-	1472					Aug	38		63
vārgmās Larus minutus	430					0ct			Nov	66		91
ikogsduva Columba oenas	1420					0ct			0ct	16	22	27
lingduva C. palumbus	43830	25	0ct	25030	22	Oct	22840	10	UCT	14	22	29
ornsvala Apus apus	11750	17	Aug	4300	13	Aug	3900	22	Aug	28	39	48
rädlärka Lullula arborea	125	24	Sep	64	28	Sep		_	0ct	-,	40	51
iånglärka Alauda arvensis			0ct			0ct			0ct	23	31	38
adusvala Hirundo rustica	7500					Sep			Sep		43	53
rädpipiärka Anthus trivialis	11300	25	Aug	2219	30	Aug	1980	27	Aug	45	54	62
ingspiplärka A. pratensis	2830	25	Sep	690	20	Sep	432	24	Sep	35	44	49
ularia Motacilla flava	6270			6200			4400	25	Aug	11	23	31
laja Corvus monedula	5750					0ct			0ct	15	25	34
låka C. frugilegus	2230	20	0ct	1880					0ct	22	40	50
råka C. corone cornix	287	25	0ct	180	22	0ct	155	20	0ct	16	26	35
tare Sturnus vulgaris	43500			24200			23500			21	32	43
30/Bergfink Fringilla sp	36200			36070			34145			18 22	37 33	54 43
irönfink Carduelis chloris	6400			3280			2780		Oct	22	31	39
steglits C. carduelis	242					Oct Oct		-	Sep	12	-	29
irönsiska C. spinus	843	29	UCT	•				-	•			-
Hämpling C. cannabina	2620					Sep	964		0ct	15	24	29
/interhämp. C. flavirostris			Nov			Nov			Nov	11	21	31
inösparv Plectrophemax nivalis			Nov			Nov			Nov	37	62	74
iulsparv Emberiza citrinella			0ct	-		Oct			0ct	21	35	48
Sävsparv E. schoeniclus	260	25	Sep	250	21	Sep	182	20	Sep	23	45	61

Rovfåglar

Totalt antecknades under 1992 cirka 18 500 utsträckande rovfåglar, den tredje lägsta årssumman för denna fågelgrupp i den pågående observationsserien (jfr 1973-91: 17 500 - 38 800, x = 24 700). Av samtliga rovfåglar svarade de tre dominerande arterna för 92 %, nämligen ormvråk 35 % (6500), sparvhök 34 % (6300) och bivråk 23 % (4300). Mest anmärkningsvärd av dessa summor är kanske sparvhökens låga notering, artens lägsta sedan slutet av 1970-talet och överraskande inte minst mot bakgrund av de sju närmast föregående höstarnas mycket stabila årssummor på 9000 - 12 000 exemplar. Låg är även årssumman för ormvråk (1973-91: x = 9100), medan bivråken hade sitt bästa år sedan 1985 (1973-91: x = 4500).

Bland övriga rovfågelarter hade glada, brun kärrhök, duvhök och pilgrimsfalk ånyo ett gott eller tämligen gott år, medan blå kärrhök, fjällvråk, tornfalk och stenfalk, alla smågnagarspecialister och/eller nordliga ar-

ter, uppträdde ovanligt fåtaligt. Särskilt gäller detta blå kärrhök, vars årssumma om endast 65 individer innebär en klar bottennotering (1973-91: ca 75 - 220, x = 130).

Av rovfågelarter, som enast sällan hamnar i sträckprotokollen på Nabben, iakttogs hösten 1992 följande utsträckare: två ängshökar (den 16 och 26 augusti), en stäpphök (den 16 september, ad hane), två obestämda *Aquila*, sannolikt mindre skrikörnar (den 17 och 29 september), en kungsörn (den 12 oktober) samt åtta havsörnar (alla mellan den 30 september och den 25 oktober).

Dagliga variationer i sträckets numerär hos de nio vanligaste rovfågelarterna illustreras i Fig 1, där även sträckets mediandatum hos de olika arterna markerats. Medan passagen hos de långflyttande arterna inföll vid någorlunda normal tid (främsta exempel: bivråk och fiskgjuse med mediandatum den 29 augusti), kulminerade sträcket hos flera kort- eller medeldistansflyttare synnerligen tidigt på säsongen. Särskilt gäller detta sparvhök med medianda-

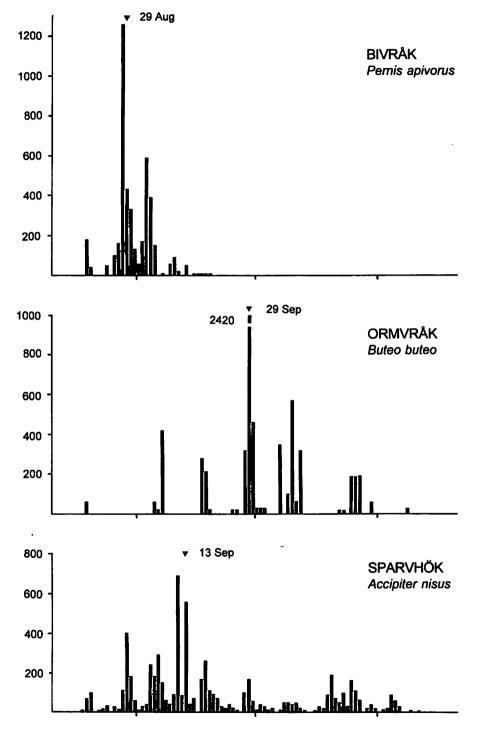

Bivråk. Foto: Jens B Bruun

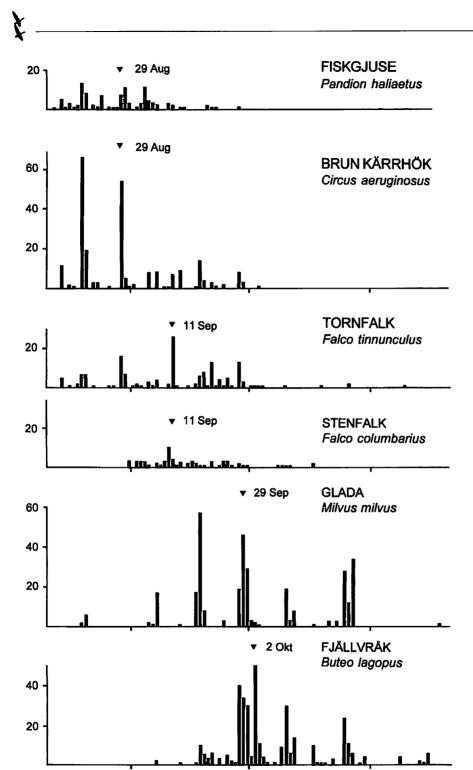
tum redan den 13 september (x = 29 september), men också stenfalk och fjällvråk med mediandatum den 11 september respektive den 2 oktober passerade denna höst ovanligt tidigt (x = 23 september respektive 13 oktober). Hos sparvhöken utgör det sagda resultatet av ett normalt augusti/september-sträck och ett exceptionellt matt oktober/november-sträck (Fig 1).

Vad gäller enskilda dagssummor skall slutligen endast framhållas höstens toppnoteringar för bivråk den 28 augusti med 1260 exemplar (SSW avtagande från 9 m/s kl 07 till 5 m/s kl 13, halvklart med lätt regn kl 09-10 och 7-15 km sikt) och ormvråk den 29 september med 2420 exemplar (ENE 1-2 m/s, halvklart och 40-50 km sikt). Medan bivråkarna den 28 augusti kulminerade under en timme vid middagstid (kl 12-13: 600 fåglar = 47 %), var ormvråkarna den 29 september mera utspridda i tiden med sex halvtimmessummor om vardera 200-600 exemplar under förmiddagen (kl 09-12: 2080 fåglar = 86 %).

Figur 1. Dagliga fluktuationer i sträckets numerär hos nio rovfågelarter vid Falsterbo hösten 1992 (Nabben: 11 augusti - 20 november). Triangel markerar mediandatum.

Daily fluctuations in numbers of nine raptor species at Falsterbo in autumn 1992 (Nabben: 11 August - 20 November). Median date is indicated by a triangle.

Långsiktiga förändringar i sträckets numerär 1973-92

Avsikten med de standardiserade sträckräkningarna vid Falsterbo är främst att via de årliga sträcksummorna spåra populationsförändringar och dokumentera långsiktiga trender i olika fågelarters numerär. Vad som undersöks är egentligen växlingar och trender i antalet under dagtid utsträckande fåglar, men i de flesta fall kan dessa trender på goda grunder antas spegla förändringar i fågelbeståndets reella storlek inom sträckets rekryteringsområde. Vissa reservationer måste dock göras för partiella flyttare, vilkas sträcksiffror kan påverkas av långsiktiga förändringar i flyttningsvanor, dvs i förhållandet flyttare/ övervintrare inom en viss region (se nedan: kråka).

Fågelsamhällets och även enskilda fågelarters dynamik studerar man naturligtvis bäst genom olika undersökningar inom häckningsområdet, exempelvis genom parräkning i provytor, individräkning i punktrutter eller produktionsmätningar i holkbestånd. Undersökningar av denna typ utgör också basen i den av Naturvårdsverket finansierade, nationella fågelövervakningen (Svensson 1991), i vilken sträckräkningarna i Falsterbo liksom småfågelfångsten vid Ottenby närmast har en kompletterande roll. På sträckräkningarnas pluskonto skall dock framhållas deras enkelhet

med ringa personalkrav och få organisatoriska samt problem deras täckning av en rad ej helt allmänna arter (exempelvis rovfåglar), vilka endast marginellt inkluderas i häckfågeltaxeringens relativt grova nät av provytor eller punktrutter. En klar inskränkning i sträckräkningarnas funktion som monitoringinstrument

är å andra sidan svårigheten att geografiskt lokalisera fastställda trender.

Av de i genomsnitt ca 150 fågelarter, som varje höst noteras på utsträck vid Nabben, uppträder på sin höjd hälften så regelbundet och talrikt att materialet kan användas för studier av långsiktiga populationsförändringar. För fyrtiofem fågelarter har sålunda årsindex sedan slutet av 1970-talet sammanställts i de årliga sträckrapporterna i denna tidskrift (senast Roos 1994: Tab 4). Och då material nu föreligger för tjugo år i följd, 1973-92, kan en något utförligare redovisning eventuellt vara på sin plats. Indexlistan har därför utökats något och omfattar sextiofyra arter (Tab 4), varvid utökningen främst innefattar vissa andfåglar samt ett fåtal vadare och måsar. Totalt redovisas sexton andfåglar, tolv rovfåglar, åtta vadare och måsar samt tjugoåtta tättingar och duvor. För samtliga dessa arter preciseras dessutom förekommande trender i materialet i form av korrelationskoefficienter årsindexkalenderår i Tab 5 (Spearman rank correlation, r_S/OBS/).

Av de sextiofyra undersökta arterna karakteriseras tjugofyra av långsiktiga, signifikanta förändringar i sträckets numerär under tjugoårsperioden. För samtliga dessa arter har årsindex samt glidande treårsmedeltal sammanställts i Fig 2 (nio minskande arter) och Fig 3 (femton ökande arter). I dessa två figurer har

Fiskgjusens ökning är nästan signifikant. Foto: Tero Niemi

Tabell 4. Årliga fluktuationer i sträckets numerär vid Falsterbo (Nabben) 1973-92 hos valda arter. Index: genomsnittlig årssumma = 100. CV = variationskoefficient.

Annual fluctuations in numbers of migrating birds of selected species at Falsterbo (Nabben) in 1973-92. Index = average annual total = 100. CV = coefficient of variation.

	73	74	75	76	77	78	79	80	81	82	83	84	85	86	87	88	89	90	91	92	CV	N=100
Andfåglar																						
Knölsvan <i>Cygnus olor</i>	42	84	104	115	150	161	25	65	102	53	90	102	111	92	64	91	100	150	133	166	39	542
Mindre sångsvan C. columbianus	0	-				106	20	81	38				157		102		123			340	78	95
Sångsvan C. cygnus	58					83	23	75		92			168								47	77
Grågås Anser anser	4	16	11	26	36	20	15	25	72	38	84	101	92	27	51	194	240	236	335	377	113	553
Vitkindad gås Branta Leucopsis	2	29	45	88	79	42	10	38		92	15	18	84	71	160	218	320	107	233	310	97	2779
Prutgås B. bernicla	14	26	63	36	5	71	19	5	64	155	149	46				426	35	313	207	45	109	4443
Bläsand Anas penelope	75	69	93			119	48	80	116	69	190	139	93	108	95	114	107	100	162	89	34	4230
Kricka A. crecca	77	48	88	87	65	137	99	181	238	178	170	134	101	97	91	65	29	39	27	49	57	872
Gräsend A. platyrhynchos	92	37	57	46	57	83	51	150	165	154	79	77	79	84	408	110	83	36	35	117	82	415
Stjärtand Å. <i>acut</i> a	95	102	101	53	68	90	64	75	151	134	92	121	159	82	82	80	87	107	157	100	30	546
Skedand A. clypeata	183	53	69	50	47	79	79	107	96	133	144	93	125			107	42	68	192	143	43	72
Ejder Somateria mollissima	36	64	100	82	122	115	64	109	90	134	110	98	68	119	73	125	128	106	95	162	30	86631
SjBorre Melanitta nigra	3	7	54	38	29	47	12	44	55	80	109	181	75	150	37	24	13	46	821	175	178	1264
Svärta M. fusca	66	80	145	160	137	83	91	151	156	16	100	86	134			49	95	111	30	135	43	193
Knipa Bucephala clangula	79	52	43	44	143	176	42	156	151	124	147	130	65	155	144	55	152	17	72	53	51	513
Småskrake Hergus s <i>errator</i>	112	81	71	129	133	182	93	176	142	75	71	85	169	113	92	51	81	48	36	60	43	1249
- x	59	61	70	80	86	100	1.7	05	110	102	104	10%	112	102	100	117	110	101	101	150	67	

ANSER 3/96

	73	74	75	76	77	78	79	80	81	82	83	84	85	86	87	88	89	90	91	92	CV	N=100
Rovfåglar																						
Blvråk Pernis apivorus	-	245		-	140		101	90		176	64		122					53			53	4524
Glada Milvus milvus	16	•	29	20		39	39	53		67								225			86	122
Brun kärrhök Circus aeruginosus	37		66		54	28	48	51		109				72				242			73	138
Blå kärrhök C. cyaneus	61	111	79	92	175	168	81	107	155	97	85	116	65	120	71	65	134	80	87	51	36	126
Duvhök Accipiter gentilis	33	33	38	11	98	141	11			195											81	18
Sparvhök A. nisus		70	63		119					101											40	9156
Ormeråk Buteo buteo		190			152					177						84		109		• -	39	9010
Fjällvråk B. <i>Lagopus</i>	44	80	32	40	175	234	20	33	170	85	47	203	139	90	189	108	61	118	82	50	65	691
Fiskqjuse Pandion haliaetus	64	110	93	93	94	59	76	48	60	192	151	86	82	101	69	129	144	128	110	111	36	94
Tornfalk Falco tinnunculus	88	96	133	109	81	95	77	66	84	218	77							83			41	235
Stenfalk F. columbarius		147	72	71		159	48	49			139							108			44	112
Pilgrimsfalk F. peregrinus	38	58	77	38	19	19	38	77	38	38	96	154	116	154	116	135	288	135	154	212	71	5
x	60	103	74	65	105	99	56	68	91	127	91	110	92	101	105	114	144	126	148	121	55	
Vadare och måsar																						
St. strandp. Charadrius hiaticula	61	117	111	78	33	131	156	138	99	215	78	72	188	49	88	109	46	16	104	111	50	711
Tofsvipa Vanellus vanellus		124				72	38	99	65	229	109	111	31	70	83	50	54	27	167	124	58	669
Kärrsnäppa Calidris alpina		73					53			180	95		120			103		61			60	4002
Enkelbeckasin Gallinago gallinago	63	193	121	119	98	104	84	122	96	149	100	74	112	44	68	109	78	118	87	61	34	318
Labb Stercorarius parasiticus	59	51	129	90	67	196	94	78	59	90	258	160	137	63	86	129	70	67	23	94	55	26
Dvärgmas Larus minutus	16			74					337		79		50		124						95	176
Skrattmås L. ridibundus	86	99	71	116	105	92			129		81				104						30	7113
Fiskmås L. canus	14	36	27	48	36	109	58	109	117	76	91	64	138	211	88	111	146	179	201	141	57	745
- X	67	94	102	97	87	119	75	107	133	135	111	82	116	88	90	105	77	71	99	145	55	

	73	74	75	76	77	78	79	80	81	82	83	84	85	86	87	88	89	.90	91	92	cv	N=100
Tättingar (och duvor)																						
Skogsduva Columba oenas				148							176				93	65	117	74		103	31	8729
Ringduva C. palumbus				144										108				151		153	30	207041
Trädlärka Lullula arborea Sånglärka Alauda arvensis				166 306			69				143 59			56 126	37 27	16 29		70 88		116 110	53 67	404 1515
sangiarka Acauda anvensas	101	00	104	200	נסו	122	102	0)	50	20	ככ	20	20	120	21	29	30	00	יכ	110	67	כוכו
Berglärka Eremophila alpestris	218	274	161	190	98	77	49					28	35	21	63	28		190	0		85	14
Backsvala Riparia riparia				80			77				198	54	60	32	78		182		135	86	55	4359
Ladusvala Hirundo rustica		165			87			108				98		66	87	64	73	60	89	99	31 55	26774
Hussvala Delichon urbica	31	135	245	67	67	128	92	51	99	52	206	/5	156	106	43	102	130	69	86	60	55	6473
Fältpiplärka Anthus campestris	50	316	198	168	170	53	120	70	101	129	89	75	109	87	50	56	56	22	36	45	70	36
Trädpiplärka A. trivialis				70			40	53	53	62	102			130						109	55	22850
Kngspiplärka A. pratensis				127				79	66	32				101		68		115			39	8474
Rödstrupig pipl. A. cervinus	66	192	134	123	93	63	104	93	79	47	55	68	99	186	88	52	99	58	189	112	45	37
Gularia Motacilla flava	41	104	84	94	80	83	84	59	100	130	139	135	136	121	113	122	122	71	58	124	29	44408
Forsärla M. cinerea	47	152	107	115		-					164				50		164	84	99	87	41	63
Sädesärla M. alba				205							80			89	97		147		59	44	49	1507
Varfågel Lanius excubitor	63	289	195	208	208	201	31	19	94	170	44	119	75	57	38	13	63	31	25	57	82	16
Kaja Corvus monedula	53	58	47	141	116	64	69	89	119	110	145	111	50	80	91	162	139	118	119	119	35	32104
Råka C. frugilegus		-		266							148			112				63			50	7809
Kråka C. corone cornix	139			252							131			74	50	45		59	29	31	60	5829
Stare Sturnus vulgaris	82	82	114	140	159	121	104	130	125	111	90	105	67	97	54	59	112	72	39	137	32	152941
Grönfink Carduelis chloris	82	43	141	120	81	73	58	51	64	70	73	93	82	166	61	116	225	173	129	99	47	29579
Steglits C. carduelis				108			44	53		31	48	38	48		39			123			84	680
Grönsiska C. spinus	48	159	203	27	51	76	34	95	125	166	47	104	79				115	134	87	30	64	24797
Hämpling C. cannabina	86	146	192	320	178	81	39	58	54	45	97	63	49	89	104	42	105	119	68	65	67	27563
Vinterhämpling C. Alavirostris	83	233	245	250	85	96	120	63	35	76	60	41	62	42	98	32	86	111	100	82	66	2596
Snösparv Plectrophenax nivalis				319			19		75	61		120		31				67			87	168
Gulsparv Emberiza citrinella	275	100	232	113	90	44	43	62	118	76	54	38	51	112	41	97		147	37	114	64	3593
Sävsparv E. schoeniclus	109	110	82	399	170	120	104	71	60	45	78	92	76	71	155	32	56	30	59	81	79	1420
, x	<u>—</u> 98	144	155	169	119	88	72	76	94	89	102	92	77	88	80	76	110	90	79	102	55	

— ANSER 3/96

Tabell 5. Korrelationer mellan årssumma och kalendeår (Spearman, ξ) hos sextiofyra fågelarter vid Falsterbo under tjugo höstar, 1973-92 (jfr Tab 4). *=p<0.05. **=p<0.01, ***=p<0.01.

Correlations between annual total and calender year (Spearman r_s) in sixty-four bird species at Falsterbo in the twenty autumns 1973-92 (cf Tab 4). *=p<0.05, **=p<0.01, ***=p<0.001.

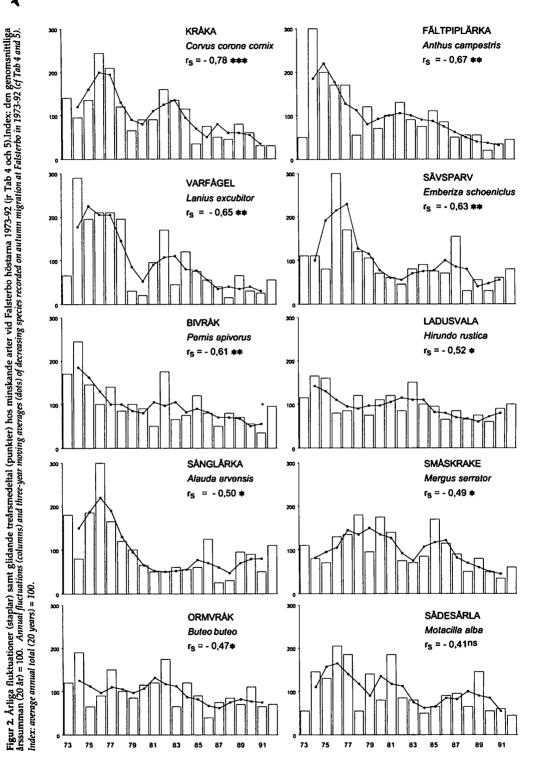
Art	rs	Art	r _s
Andfåglar		Tättingar och duvor	
Småskrake Hertus serrator	- 0,49*	Kråka Corvus c. cornix	- 0,78***
Kricka Anas crecca	- 0,29	Fältpiplärka Anthus campestris	- 0,67**
Svärta Melanitta fusca	- 0,20	Varfågel Lanius excubitor	- 0,65**
Sångsvan Cygnus cygnus	+ 0,01	Sävsparv Emberiza schoeniclus	- 0,63**
Knipa Bucephala clangula	+ 0,04	Ladusvala Hirundo rustica	- 0,52#
Gräsand Anas platyrhynchos	+ 0,12	Sånglärka Alauda arvensis	- 0,50 *
Stjärtand Anas acuta	+ 0,24	Berglärka Eremophila alpestris	- 0,44
Kn8lsvan Cygnus olor	+ 0,27	Sädesäria Notacilla alba	- 0,41
Skedand Anas clypeata	+ 0,28	Stare Sturmus vulgaris	- 0,37
E]der Somateria mollissima	+ 0,45*	Trädlärka Lullula arborea	- 0,33
Sjöorre Helanitta nigra	+ 0,48*	Vinterhämpl. Carduelis flavi.	- 0,32
Blasand Anas penelope	+ 0,50*	Hämpling Carduelis cannabina	- 0,27
Prutgås Branta bernicla	+ 0,59**	Gulsparv Emberiza citrinella	- 0,20
M. sångsvan Cygnus columbianus	+ 0,66**	Forsăria Motacilla cinerea	- 0,20
Vitkindad gås Branta Leucopsis	+ 0,71**	Snösparv Plectrophenax nivalis	- 0,10
Grågås Anser anser	+ 0,90***	Rödstr. pipl. Anthus cervinus	- 0,09
_		Backsvala Riparia riparia	- 0,04
Rovfåglar		Hussvala Delichon urbica	- 0,04
		Skogsduva Columba oenas	+ 0,02
Blvråk Pernis apivorus	- 0,61**	Råka Corvus frugilegus	+ 0,05
Ormvråk Buteo buteo	- 0,47*	Trädpiplärka Anthus trivialis	+ 0,07
Blå kärrhök Circus cyaneus	- 0,24	Grönsiska Carduelis spinus	+ 0,07
Tornfalk Falco tinnunculus	- 0,06	Angspiplärka Anthus pratensis	+ 0,15
Fjällvråk Buteo lagopus	+ 0,27	Gulärla Motacilla flava	+ 0,34
Stenfalk Falco columbarius	+ 0,28	Ringduva Columba palumbus	+ 0,42
Fiskgjuse Pandion haliaetus	+ 0,43	Grönfink Carduelis chloris	+ 0,45*
Duvhök Accipiter gentilis	+ 0.57**	Kaja Corvus monedula	+ 0,51*
Sparvhök Accipiter nisus	+ 0,59**		
Brun kärrhök Circus aeruginosus	+ 0,74***		
Pilgrimsfalk Falco peregrinus	+ 0,75***		
Glada Milvus milvus	+ 0,92***		
Vadare och måsar			
Enkelbeck. Gallinago gallinago	- 0,38		
Tofsvipa Vanellus vanellus	- 0,25		
St. strandp. Charadrius hiatic.	- 0,15		
Skrattmås Larus ridibundus	- 0,12		
Labb Stercorarius parasiticus	- 0,01	The state of the s	
Kärrsnäppa Calidris alpina	+ 0,01		•
Dvärgmås Larus minutus Fiskmås Larus canus	+ 0,12 + 0.84***		

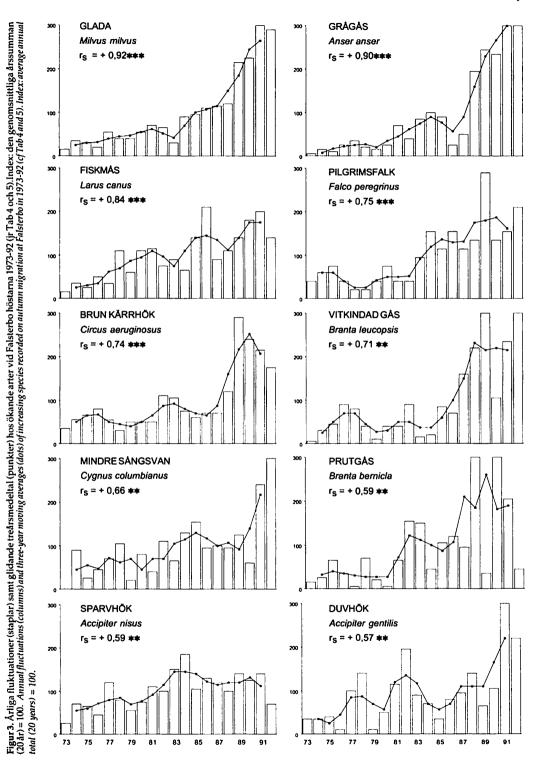
också en nästan signifikant minskande (sädesärla) respektive en nästan signifikant ökande art (fiskgjuse) inkluderats. Några korta kommentarer till de i tabeller och figurer redovisade resultaten lämnas nedan för de olika fågelgrupperna. Däremot avstår jag här helt från jämförelser med äldre sträckmaterial från Falsterbo, insamlat enligt mindre strikta rutiner under 1940/50-talen (Rudebeck 1950, Ulfstrand m.fl. 1974, Roos 1978).

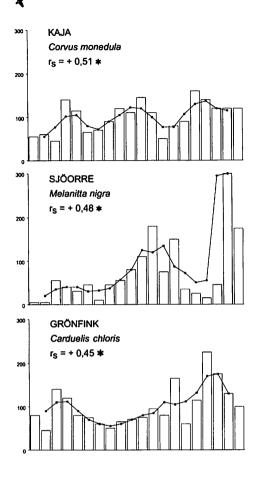
Andfåglar

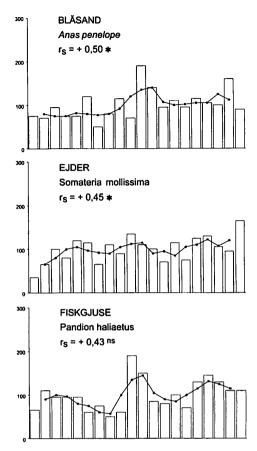
Av de sexton undersökta andfåglarna karakteriseras inte mindre än sju (44 %) av en signifikant positiv och endast en (6 %) av en signifikant negativ trend. Flertalet av de ökande arterna är av nordostligt ursprung med huvudsakliga häckningsområden utanför Sverige (mindre sångsvan, vitkindad gås, prutgås, bläsand, sjöorre), medan två arter kan hänföras till Östersjöområdet (grågås, ejder). Det skall

tilläggas att flera av arterna förekommer tämligen sporadiskt och i ringa antal vid Falsterbo, vilket naturligtvis minskar materialets tillförlitlighet.

Den enda signifikant negativa trenden finner vi hos småskraken, vars årssummor gått successivt tillbaka sedan mitten av 1980-talet. Också krickan visar emellertid klara tecken på en nedgång under de senaste tio åren: ökning till en markant topp i början av 1980-talet, därefter en kraftig och kontinuerlig tillbakagång.

Rovfåglar

Medan fem (42 %) av de tolv rovfåglarna visar en långsiktig och signifikant uppgång, gäller det motsatta, alltså en nedgång, två arter (17 %). Av de ökande arterna är fyra kort- eller medeldistansflyttare (glada, sparvhök, duvhök, pilgrimsfalk) och en långflyttare (brun kärrhök). Och de minskande arterna utgöres av en utpräglad långflyttare och insektspecialist (bivråk) samt en lika utpräglad kortflyttare och smågnagarspecialist (ormvråk). Man kan alltså på goda grunder betvivla, att tillbakagången hos de båda sistnämnda arterna skulle ha någon gemensam orsak med anknytning till deras flyttnings- eller näringsbiologi.

Hos de behandlade arterna är uppgången utomordentligt jämn och snabb hos gladan, men ett i princip likartat mönster uppvisar brun kärrhök och pilgrimsfalk. Annorlunda ter sig bilden hos de två hökarterna, där ökningen ej är lika uttalad och kanske avstannande under senare år hos sparvhök respektive synnerligen ojämn med antydan till markera-

de toppar vart tredje-sjätte år hos duvhök. Hos de minskande vråkarterna är tillbakagången någorlunda successiv, åtminstone om vi koncentrerar oss på de glidande treårsmedeltalens utjämnade trender.

Vadare och måsfåglar

Hos flertalet vadare och måsfåglar kulminerar de gamla fåglarnas bortflyttning mycket tidigt på säsongen, redan under juli och/eller första hälften av augusti, alltså före observationsstarten på Nabben den 11 augusti. Sträckräkningarna vid Falsterbo är därför föga lämpade som övervakningsinstrument för vadare och måsar, vilkas nordostliga ursprung, från Skandinavien till Västsibirien, i många fall dessutom försvårar en geografisk precisering av de involverade fåglarnas hemvist. Följdriktigt har endast några få vadar- och måsarter, vilkas sträck till stor del infaller under de egentliga höstmånaderna, inkluderats i Tab 4.

Av åtta undersökta arter, fyra vadare och fyra måsfåglar, utmärkes endast en av en signifikant trend under perioden 1973-92, nämli-

gen fiskmåsen som uppvisar en markant, långsiktig uppgång. Fiskmåsarnas ursprung är okänt, men en väsentlig del av de vid Falsterbo noterade fåglarna passerar mycket sent på året, in i november månad, och möjligen rör det sig till en del om fåglar från Baltikum, Finland och nordvästra Ryssland (se flyttningsöversikt hos Glutz & Bauer 1982). Vissa tecken på en tillbakagång, om än ej signifikant, finner vi hos enkelbeckasin och tofsvipa, två vadare hos vilka en beståndsminskning även dokumenterats i PMK:s häckfågeltaxeringar (Svensson 1996: Tab 4). Av intresse är slutligen även skrattmåsens kraftigt avtagande siffror under de tre senaste åren, 1990-92.

Tättingar och duvor

Till skillnad från andfåglar och rovfåglar uppvisar tättingarna en övervägande negativ bild. Av tjugoåtta granskade arter (inklusive två duvor) utmärkes sålunda sex (21 %) av en negativ (sånglärka, ladusvala, fältpiplärka, varfågel, kråka, sävsparv) och endast två (7 %) av en positiv trend (kaja, grönfink). Och härtill

Fiskmåsen är en av de arter som uppvisar en markant, långsiktig uppgång under perioden. Foto: John Sandberg

kan läggas ytterliggare ett halvdussin arter med en ej signifikant men ändå tämligen tydlig tillbakagång (trädlärka, berglärka, sädesärla, stare, hämpling, vinterhämpling).

Bland de minskande arterna finner vi såväl kort- som medel- och långdistansflyttare och såväl frö- som insektätare. Gemensamt för en lång rad av de minskande arterna är emellertid deras anknytning till odlingslandskapet eller andra öppna marker inom såväl häckningssom övervintringsområdena. Många tillhör dessutom våra mest kända arter, vilka även av allmänheten betraktas som karaktärsarter för det svenska vår- och sommarlandskapet (ladusvala, stare, sånglärka, sädesärla).

En mycket markerad och nästan kontinuerlig tillbakagång vid Falsterbo visar överraskande nog kråkan. Antalet utsträckande individer halverades sålunda mellan tioårsperioderna 1973-82 och 1983-92, från ett årligt genomsnitt på ca 8000 till mindre än 4000 exemplar. Kråkan är emellertid stannfågel inom vissa och partiell flyttare inom andra delar av utbredningsområdet, och sträcksiffrornas tillbakagång vid Falsterbo kan lika väl bero på ändrade flyttningsvanor som på en reell beståndsminskning inom sträckets rekryteringsområde (jfr Glutz & Bauer 1993). Några indikationer på en minskning av det inhemska beståndet ger ej häckfågeltaxeringens punkträkningar sommartid, men å andra sidan finner man i resultaten från vinterfågelräkningarna ej heller några belägg för ökande vinterförekomster inom landets gränser under senare år (Svensson 1996: Tab 4-5).

Sammanfattning

På grundval av dagliga, standardiserade räkningar av antalet under dagtid höstflyttande fåglar vid Falsterbo lämnas en redovisning av årliga fluktuationer och långsiktiga trender i sträckets numerär under tjugo höstar, 1973-92. Av sextiofyra undersökta arter uppvisar 24 statistiskt signifikanta antalsförändringar, nio negativa (14 %) och 15 positiva (23 %).

För andfåglar (16 arter: 7 ökande, 1 minskande) och rovfåglar (12 arter: 5 ökande, 2 minskande) ter sig bilden övervägande positiv, för tättingar (28 arter: 2 ökande, 6 minskande)

kande) däremot övervägande negativ. Tilläggas skall att ytterliggare ett halvdussin tättingar visar tydliga tecken på en nedgång, om än ej signifikant, under perioden.

Listan över arter med en långsiktigt negativ utveckling inkluderar bland rovfåglarna bivråk och ormvråk samt bland tättingarna en rad vanliga arter hemmahörande i det öppna odlingslandskapet som sånglärka, ladusvala, sädesärla och stare. Exempel på ökande arter är bland rovfåglarna glada, brun kärrhök och pilgrimsfalk.

Referenser

Alerstam, T. 1982. Fågelflyttning. - Signum, Lund.

Bernes, C. (red) 1990. Monitor 1990. Svensk miljöövervakning. - Naturvårdsverket, Solna. Glutz von Blotzheim, U. N. & Bauer, K. M. 1982. Handbuch der Vögel Mitteleuropas.

Band 8/I. Charadriiformes (3. Teil). - Akademische Verlagsgesellschaft, Wiesbaden.

Glutz von Blotzheim, U. N. & Bauer, K. M. 1993. Handbuch der Vögel Mitteleuropas. Band 13/III. Passeriformes (4. Teil). - Aula, Wiesbaden.

Roos, G. 1965. Notiser från Falsterbo fågelstation sommaren och hösten 1963. - Vår Fågelvärld 24: 314-334.

Roos, G. 1974. Sträckräkningar vid Falsterbo hösten 1973. - Vår Fågelvärld 33: 270-285.

Roos, G. 1978. Sträckräkningar och miljöövervakning: långsiktiga förändringar i höststräckets numerär vid Falsterbo 1942-1977. - Anser 17: 133 - 138.

Roos, G. 1994. Sträckräkningar vid Falsterbo hösten 1991, särskilt björktrastens uppträdande. - Anser 33: 157-182.

Rudebeck, G. 1950. Studies on bird migration.
- Vår Fågelvärld, Suppl 1. Lund.

Svensson, S. 1991. Bird population monitoring in Sweden. A survey and annual report 1990. - Naturvårdsverket, Solna. Rapport 3953

Svensson, S. 1996. Övervakning av fåglarnas populationsutveckling. Årsrapport för 1995. - Ekologiska institutionen, Lunds universitet.

Ulfstrand, S., Roos, G., Alerstam, T. & Österdahl, L. 1974. Visible bird migration at Falsterbo, Sweden. - Vår Fågelvärld, Suppl 8. Lund.

Summary

As in the autumns of 1973-91, standardized counts of visible bird migration were performed at Falsterbo (55.23 N /12.50 E), South Sweden, between 11 August and 20 November 1992 (102 days). Throughout this period, daily watch was kept at Nabben, the southwesternmost point of the Falsterbo peninsula, by one observer from dawn to 1400 hr (Swedish normal time: UTC + 1 hr), producing a total observation time of 856 hours. The project is focused on long-term variations in numbers of migrating birds (or population trends), especially in raptors, and it is included in the National Monitoring Programme, financed by the Swedish Environment Protection Agency.

General annual survey 1992

The principal results of the counts in 1992 are compiled in an Appendix, containing ten-day and annual totals of all species (152). In addition, some exceptionally low and exceptionally high annual totals are given in Tab 2, and the highest daily totals of forty selected species in Tab 3.

The grand total of migrating birds counted in 1992 amounted to 1.2 million individuals, a very low figure (cf 1973-91: 1.0 - 3.5; x = 1.6million). Especially finches, Fringilla coelebs/ montifringilla, appeared in very small numbers, and their annual total of fewer than 200 000 birds (16 % of the grand total) is the smallest ever recorded at Falsterbo (cf 1973-91: 0.25 - 2.50; x = 0.8 million). A probable cause of this poor total was the continuous easterly winds during the main migration period of Fringilla in late September and early October (Tab 1). On the other hand, species like Palumba columbus $(316\ 000 = 26\ \%)$, Sturnus vulgaris $(210\ 000 = 17\ \%)$ and Somateria mollissima (140 000 = 11.5 %) were very numerous this autumn, possibly a consequence of high productivity during the unusually warm and dry summer in 1992 (no rain at all in parts of southern Sweden between 13 May and 10 July).

Few raptors were counted in 1992, and the total of 18 500 individuals is one of the smallest recorded at Falsterbo (cf 1973-91: 17 500 $-38\,800$: $x = 24\,700$). The three most common species were Buteo buteo (6500), Accipiter nisus (6300), both with comparatively low figures, and Pernis apivorus (4300). Among other species, Milvus milvus (325), Circus aeruginosus (240), Accipiter gentilis (40), Falco peregrinus (11) and Haliaeetus albicilla (8) had a rather good year, while Buteo lagopus (400). Falco tinnunculus (155), F. columbarius (65) and Circus cyaneus (65) appeared in unusually small numbers. Daily fluctuations of the nine most common raptor species are shown in Fig. 1, and the very early migration culmination of some speicies is pointed out (especially Accipiter nisus: median date 13 September, more than a fortnight earlier than the mean of 1973-91).

Migrating rarities worth mentioning were Ciconia ciconia 30 August, Circus macrourus 16 September, Anthus novaeseelandiae 2 October, Somateria spectabilis (3) and Polysticta stelleri 24 October, Stercorarius pomarinus 7 November, and Anser erythropus 8 November. No major irruptions were recorded in 1992.

Of all birds recorded in 1992, about 47 % (550 000) were counted during the last fortnight of October. Very interesting days were 24 and 25 October with totals of 72 000 and 120 000 birds, respectively. On 24 October (SSE 7 m/s, rain), the most common species were Somateria mollissima 40 000. Sturnus vulgaris 23 500, Anas penelope 850, Mergus serrator 500, and Larus minutus 430 (94 % ad). This day, Little Gulls turned up in extremey large flocks of up to 120 individuals. Dominating species on 25 October (WNW 3 m/s, 30 km visibility) were Columba palumbus 44 000, Sturnus vulgaris 43 500, Somateria mollissima 16 500, Corvus monedula 5800, and Cygnus columbianus 200 (80 in one flock). Throughout the morning hours, C. palumbus and S. vulgaris passed the point in very big flocks, the mean flock size being 315 Wood Pigeons (140 flocks) and 255 Starlings (170 flocks), respectively.

Long-term trends in numbers of migrating birds 1973-92

The principal aims of the annual standardized counts of visible bird migration at Falsterbo are to discern and substantiate long-term population trends in various bird species, especially raptors. The counts make a minor part of the Swedish bird monitoring system, which is centred on breeding bird censuses, foremost territory mapping in sample plots and point counts (Svensson 1991). The standardized migration counts at Falsterbo now range over a period of twenty years, 1973-92, and for this period, the annual totals of sixty-four species have been converted into index values and presented in Tab 4, with rank correlation coefficients (Spearman) between annual bird total and calender year in Tab. 5.

Of the sixty-four species dealt with in Tab 4 and 5, twenty-four were distinguished by significant, long-term trends in numbers of counted migrants, nine decreasing (14 %) and fifteen increasing (23 %). While considerably more wildfowl (16 species: 7 increasing, 1 decreasing) and raptors (12 species: 5 increasing, 2 decreasing) were increasing than decreasing, the opposite holds goood for passerines (28 species: 2 increasing, 6 decreasing). In addition, half a dozen other passerines showed certain, though not significant, declining tendencies, making the overall situ-

ation in this group rather serious.

Annual totals and three-year moving averages of all decreasing and increasing species at Falsterbo in 1973-92 are shown in Fig 2 and 3, respectively. Highly increasing species among wildfowl are three geese, Anser anser, Branta leucopsis and B. bernicla, and among raptors as disparate species as Milvus milvus, Circus aeruginosus, Accipiter gentilis, and Falco peregrinus. Declining raptors are Pernis apivorus, a long-distance migrant and very specialized insect feeder, as well as Buteo buteo, a short-distance migrant mainly feeding on small rodents. Many declining passerines, short- as well as long-distance migrants and seed as well as insect feeders, are attached to farmland or other open habitats, e.g. Alauda arvensis, Sturnus vulgaris, Motacilla alba, Hirundo rustica, and Anthus campestris.

Finally, the continuous and severe decline of Corvus corone cornix is commented upon, and it is argued that changing migrating habits rather than a population decrease may be the real cause of the negative trend at Falsterbo of this partial migrant.

Gunnar Roos, Sveriges lantbruksuniversitet, Institutionen för miljöanalys, 750 07 Uppsala Korrespondens till: Falkvägen 21, 239 32 Skanör

Meddelande nr 176 från Falsterbo fågelstation

APPENDIX

Antal utsträckande fåglar observerade vid Falsterbo (Nabben) hösten 1992, per tiodagarsperiod och totalt. Observationsperiod: 11 augusti – 20 november. Daglig bevakning: gryningen till kl 1400.

Birds recorded on visible migration at Falsterbo (Nabben) in autumn 1992, ten-day totals and grand total. Observation period: 11 August - 20 November. Daily watch: dawn to 1400 hrs.

	Aug il	Aug	Ш	Sep I	Sep	Sep III	Oct I	Oct 1	Oct III	Nov I	Nov 11	Totalt
Små/Storiom Gavia stellata/arctica			4	0	5	48	14	3	21	5	33	133
Obest. islom G. immer/adamsii	0		0	0	0	0	0	0	0	1	0	1
Skäggdopping Podiceps cristatus	0		0	0	0	0	0	0	0	2	0	2
Gråhakedopping P. grisegena	0		0	0	0	0	0	0	0	1	0	1
Häger Ardea cinerea	5		4	22	25	1	8	3	2	5	0	75
Svart stork Ciconia nigra	0		1	0	0	0	0	o	0	.0	0	1
Knölsvan Cygnus olor	0		32	152	180	64	55 4	58	135	141	85	902
Mindre sångsvan C. columbianus	0		0	0	0	0		23	259	38	0	324
Sångsvan C. cygnus	0		0	0	0	G	0	9	8	27	19	63
Sädgås Anser fabalis	0		0	0	0	0	4	0	50	23	18	95
Bläsgås A. albifrons	0		0	0	0	19	0	0	1	3	0	23
Fjällgås A. erythropus	0		0	0	0	0	0	0	0	1	0	1
Grågås A. anser	0		13	477	186	249	140	362	496	146	16	2085
Obest. gås Anser sp	0		0	0	0	0	11	0	0	0	0	11
Kanadagās Branta canadensis	0		0	0	0	0	0	0	12	110	36	158
Vitkindad gås B. Leucopsis	0		0	0	0	1400	5442	524	1237	10	0	8613
Prutgås 8. bernicla	0		0	5	85 9	869	15	122	108	3	2	1983
Gravand Tadorna tadorna	253		64	15	5	0	0	0	0	0	0	337
Bläsand Anas penelope	20		155	570	1245	321	45	289	921	202	1	3769
Snatterand A. strepera	0		0	0	0	0	0	0	8	0	0	8
Kricka A. crecca	32		266	51	44	16	3	2	12	3	0	429
Gräsand A. platyrhynchos	7		15	1	1	3	Ō	49	387	10	10	483
Stjärtand A. acuta	68		169	85	23	7 <u>9</u>	0	22	76	5	17	544
Skedand A. clypeata	27		38	3	8	10	D	0	17	Ō	Ó	103
Brunand Aythya ferina	Ö		7	Ó	0	1	0	0	5	6	0	19

	Aug II	Aug III	Sep I	Sep	Sep III	Oct I	Oct II	Oct III	Nov I	Nov II	Totalt
Vigg A. fuligula	0	2	0	0	17	37	11	82	178	3	330
Bergand A. marila	0	0	0	0	0	0	1	176	21	5	203
Vigg/Bergand A. fuligula/marila	0	0	0	0	0	0	0	25	25	0	50
Ejder Somateria mollissima	3477	2280	1941	5450	6501	17155	19273	80043	1420	2621	140161
Praktejder S. spectabilis	0	0	0	0	0	0	0	3	0	0	3
Alförrädare Polysticta stelleri	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1
Alfågel Clangula hyemalis	0	0	0	0	0	0	4	19	11	9	43
Sjöorre Melanitta nigra	0	685	1078	96	50	. 0	20	200	18	66	2213
Svärta M. fusca	0	0	16	0	0	6	6	217	9	7	261
Knipa Bucephala clangula	0	0	0	0	0	0	25	122	121	6	274
Småskrake Mergus serrator	. 0	0	0	7	48	6	59	552	50	30	752
Storskrake M. merganser	0	0	0	0	0	0	1	16	13	D	30
Bivråk Pernis apivorus	220	2458	1530	114	8	0	0	0	0	0	4330
Glada Milvus milvus	8	0	20	83	97	25	12	80	0	1	326
Havsörn Haliaeetus albicilla	0	0	0	0	2	3	1	2	0	0	8
Brun kärrhök Circus aeruginosus	100	67	20	34	17	1	0	0	0	0	239
Blå kärrhök C. cyaneus	0	4	1	8	10	13	8	13	5	3	65
Ängshök C. pygargus	1	1	0	. 0	0	0	0	0	0	D	2
Stäpphök C. macrowrus	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	1
Ängs/Stäpphök C. pygargys/macrowrus	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1
Duvhök Accipiter gentilis	0	0	0	0	0	2	5	22	7	5	41
Sparvhök A. nisus	176	854	1120	2059	539	247	409	638	221	23	6286
Ormvråk Buteo buteo	64	0	500	509	3245	1115	393	660	28	1	6515
Fjällvråk B. Lagopus	0	0	2	20	121	109	33	48	4	9	346
Obest. vråk Pernis/Buteo	26	0	0	0	0	0	O	0	0	0	26
Kungsörn Aquila chrysaetos	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1
Obest. örn Aquila sp	Ō	Ō	Ô	1	1	Ō	0	Ô	0	0	2
Fiskgjuse Pandion haliaetus	34	34	27	6	3	Ō	Ō	Ō	Ō	Ō	104
Tornfalk Falco tinnunculus	22	26	14	45	41	5	1	2	1	0	157
Stenfalk F. columbarius	D	3	26	16	15	3	3	0	0	0	66

	Aug II	Aug 111	Sep 1	Sep II S	Sep III	Oct I	Oct II	Oct	Nov I	Nov II	Totalt
Lärkfalk F. subbuteo	0	2	4	4	5	0	0	0	0	0	15
Pilgrimsfalk F. peregrinus	0	0	2	2	2	0	2	2	1	0	11
Trana Grus grus	0	3	19	D	90	0	590	0	0	0	702
Strandskata Haematopus ostralegus	286	19	3	8	0	0	0	0	0	0	316
Skärfläcka Recurvirostra avosetta	0	0	38	0	0	0	0	0	0	0	38
M. strandpipare Charadrius dubius	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2
St. strandpipare C. hiaticula	343	304	141	0	0	0	0	0	0	0	788
Fjällpipare C. morinellus	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1
Ljungpipare Pluvialis apricaria	150	81	11	11	21	35	0	25	0	4	338
Kustpipare P. squatarola	101	8	0	0	0	0	0	0	12	0	121
Tofsvipa Vanellus vanellus	34	0	0	133	14	120	10	264	255	0	830
Kustsnäppa Calidris canutus	68	0	0	0	0	0	0	0	0	0	68
Sandlöpare C. alba	24	0	2	0	0	0	3	0	0	0	29
Småsnäppa C. minuta	0	4	5	3	0	0	0	0	0	0	12
Spovsnäppa C. ferruginea	32	1	0	0	0	0	0	0	0	0	33
Kärrsnäppa C. alpina	7342	1187	327	52	0	0	0	0	0	0	8908
Brushane Philomachus pugnax	157	13	37	2	0	0	0	0	0	0	209
Enkelbeckasin Gallinago gallinago	33	44	29	47	36	1	2	3	0	0	195
Myrspov Limosa lapponica	31	18	0	0	0	0	0	0	0	0	49
Småspov Numenius phaeopus	1	4	0	0	0	0	0	0	0	0	5
Storspov N. arquata	106	37	5	2	1	0	0	0	0	0	151
Svartsnäppa Tringa erythropus	43	19	2	0	0	0	0	0	0	0	64
Rödbena T. totanus	67	28	7	0	0	0	0	0	0	0	102
Gluttsnäppa T. nebularia	131	14	20	4	5	0	0	0	0	0	174
Skogssnäppa T. ochropus	9	1	0	0	0	0	0	0	0	0	10
Grönbena T. glareola	22	26	0	0	0	0	0	0	0	0	48
Drillsnäppa Actitis hypoleucos	16	0	0	0	0	0	0	0	0	0	16
Roskarl Arenaria interpres	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	2
Bredst . labb Stercorarius pomarinu	٥ ٥	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1
Labb S. parasiticus	0	5	4	15	0	0	0	0	0	0	24

	Aug II	Aug III	Sep I	Sep II	Sep III	Oct 1	Oct II	Oct	Nov I	Nov II	Totalt
Fjällabb S. Longicaudus	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	1
Dvärgmås Larus minutus	1	5	0	14	3	0	22	583	26	2	656
Skrattmās L. ridibundus	502	648	341	341	163	42	124	355	43	20	2579
Fiskmås L. canus	95	47	79	59	11	0	305	145	231	77	1049
Tretåig mås Rissa tridactyla	0	1	0	1	0	0	1	10	2	0	15
Skräntärna Sterna caspia	2	0	1	0	0	0	0	0	0	0	3
Fisk/Silvertärna S. hirundo/paradis.		138	83	13	0	0	0	0	0	0	547
Småtärna S. albifrons	28	0	2	0	0	0	0	0	0	0	30
Svarttärna Chlidonias niger	0	11	5	0	0	0	0	0	0	0	16
Obest. alka Uria aalge/Alca torda	0	0	0	1	0	0	2	0	271	49	323
Alkekung Alle alle	0	0	0	0	0	0	1	0	1	2	4
Skogsduva Columba oenas	13	218	887	1683	2489	1019	1287	1235	121	21	8973
Ringduva C. palumbus	Ō	1	0	1112	25 9 16	60211	74045	136051	16548	2213	316097
Turkduva Streptopelia decaocto	4	0	2	2	7	0	0	0	0	1	16
Turturduva S. <i>turtur</i>	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1
GBk Cuculus canorus	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1
Jorduggla As <i>io flammeus</i>	0	0	0	0	1	0	1	0	0	0	2
Tornsvala Apus apus	25528	13076	2793	13	0	0	0	0	0	0	41410
Trädlärka Lullula arborea	0	0	0	6	256	90	72	43	3	0	470
Sånglärka Alauda arvensis	0	0	0	23	285	471	628	223	39	2	1671
Berglärka Eremophila alpestris	0	0	0	0	0	0	0	0	9	26	35
Backsvala Riparia riparia	1313	1010	628	796	19	1	0	0	0	0	3767
Ladusvala <i>Hirundo rustica</i>	535	2604	7673	14914	710	141	1	0	0	0	26578
Hussvala Delichon urbica	1037	2128	710	29	9	1	0	0	0	0	3914
Obest. svala Hirundinidae	190	0	300	0	0	0	0	0	0	0	490
St. piplärka Anthus novaeseelandiae	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1
Fältpiplärka A. campestris	4	9	2	0	0	1	0	0	0	0	16
Trädpiplärka A. <i>trivialis</i>	688	19985	3943	252	91	4	0	0	0	0	24963
Angspiplärka A. pratensis	0	2	265	1905	3979	150	837	576	258	75	8047
Rödstrupig piplärka A. cervinus	0	4	21	13	3	0	0	0	. 0	0	41

	Aug 11	Aug III	Sep I	Sep !!	Sep III	Oct I	Oct II	0ct	Nov I	Nov II	Totalt
Skärpiplärka A. spinoletta	0	1	3	4	8	1	1	1	1	0	20
Gularia Motacilla flava	12174	32492	9679	598	17	1	0	0	0	0	54961
Forsärla M. cinerea	0	3	3	18	14	9	4	3	0	1	55
Sädesärla M. alba	17	179	284	150	34	3	1	0	0	0	668
Buskskvätta Saxicola rubetra	0	8	7	0	0	0	0	0	0	0	15
Stenskvätta Oenanthe oenanthe	4	14	14	0	0	0	0	0	0	0	32
Taltrast Turdus philomelos	0	0	0	0	0	2	0	0	0	0	2
Rödvingetrast T. iliacus	0	0	0	0	0	0	3	480	0	0	483
Dubbeltrast T. viscivorus	0	0	0	0	0	0	0	21	2	0	23
Lövsångare Phylloscopus trochilus	0	537	15	0	0	0	0	0	0	0	552
Kungsfågel Regulus regulus	0	0	0	0	0	0	0	56	0	0	56
Stjärtmes Aegithalos caudatus	0	0	0	0	0	0	0	13	0	0	13
Blames Parus caeruleus	0	0	0	0	105	129	5	65	0	0	304
Talgoxe P. major	0	0	0	0	0	0	2	0	0	0	2
Pungmes Remiz pendulinus	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	2
Varfågel Lanius excubitor	0	0	0	0	0	3	1	1	4	0	9
Nötkråka Nucifraga caryocatactes	0	0	0	0	0	2	0	5	0	0	7
Kaja Corvus monedula	0	0	6	26	735	7073	9971	18508	1689	106	38114
Råka C. frugilegus	0	0	0	· 50	525	481	4012	4230	875	103	10276
Kråka C. corone cornix	0	0	0	4	9	74	690	814	162	46	1799
Stare Sturnus vulgaris	3696	10222	4939	18571	13495	8909	53851	86594	8053	1848	210178
Bo/Bergfink Fringilla coelebs/monti	. 0	0	455	8705	51308	8435	81125	17845	1005	27030	195908
Grönfink Carduelis chloris	0	5	50	28	128	648	7578	7312	10949	2621	29319
Steglits C. carduelis	0	0	0	4	46	80	131	304	365	131	1061
Grönsiska C. spinus	0	0	0	433	1100	302	1005	2843	1371	264	7318
Hämpling C. cannabina	8	3	0	1203	6301	4955	3348	1477	494	13	17802
Vinterhämpling C. flavirostris	0	0	0	0	0	0	129	327	1087	582	2125
Grāsiska C. flammea	0	0	0	1	0	0	8	2	4	2	17
Korsnäbb Loxia sp	0	0	43	3	2	0	5	0	0	0	53
Rosenfink Carpodacus erythrinus	0	1	Ō	Ō	0	0	Ó	0	0	0	1

	Aug II	Aug III	Sep I	Sep II	Sep III	Oct I	Oct II	0ct	Nov I	Nov 11	Totalt
Domherre Pyrrhula pyrrhula	0	0	0	0	0	0	0	0	0	10	10
Lappsparv Calcarius lapponicus	0	0	1	5	4	1	0	1	0	0	12
Snösparv Plectrophenax nivalis	0	0	0	Ō	. 0	0	0	33	208	59 60	300
Gulspary Emberiza citrinella	0	0	0	0	0	64	1204	2310	459	60	4097
Ortolansparv E. hortulana	2	35	0	0	0	0	0	0	0	0	37
Sävsparv E. schoeniclus	0	0	6	257	747	69	45	13	3	3	1143
Kornsparv Miliaria calandra	0	0	0	Ö	Ö	0	0	1	0	0	1
Totalt	59692	92394	41572	62550	122490	117997	262785	369450	47426	38397	1214753

ANSER 3/96